

Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Bc. Lucie Nosková

Název práce: Romské děti v náhradní rodinné péči

Oponent práce: Mgr. et Mgr. Radek Vorlíček, Ph.D.

Bakalářská práce Lucie Noskové pojednává o pěstounské péči. Jedná se o téma velice aktuální. Teoretická část práce se zaměřuje na historii a vývoj pěstounské péče, příchod rodiny do pěstounské rodiny či na úskalí, které mohou nastat v procesu adaptace dítěte v nové rodině. Praktická část se oproti tomu zaměřuje na případovou studii rodiny, která přijala do pěstounské péče romského chlapce.

Předkládaná bakalářská práce je podle mého názoru cenná především tím, že přispívá svými poznatky do diskuze o pěstounské péči. Zaobírá se několika důležitými tématy, jako je proces začleňování dítěte v pěstounské péči, pospolitost pěstounské rodiny a způsoby sociálního učení dítěte v pěstounské péči (důraz na napodobování). Práce popisuje vztahy mezi biologickými dětmi a dítětem v pěstounské péči či vliv biologické rodiny na pěstounskou péči. Kromě toho nastiňuje bariéry pěstounské péče či složitý identitární proces, kterým musí procházet romské dítě v pěstounské péči. Všechny tyto informace jsou velice přínosné jak pro odborníky, tak pro širší publikum.

Mezi největší slabiny práce patří to, že se výzkumný vzorek skládá jen ze čtyř informátorů, kteří tvoří jednu rodinu. Myslím si, že bakalářská práce by se měla opírat o více rozhovorů (škoda, že nebyly realizovány alespoň rozhovory s prarodiči či s babičkou romského chlapce). Navíc z bakalářské práce vyplývá, že s informátory byl realizován jen jeden rozhovor, tedy interakce mezi výzkumníkem a informátorem neprobíhala pravděpodobně dlouhodobě. To do jisté míry má vliv na to, že některé informace nejdou tolik do hloubky, ale zůstávají spíše na povrchu.

V práci mi také chybí větší důraz na pluralitu perspektiv a řádné teoretické uchopení, a to zejména v otázkách, které se týkají výchovy v romských rodinách či pohledu na kulturu. Myslím, že by práci prospělo, kdyby byly některé úvahy konfrontovány s pohledem zahraničních odborníků (bakalářská práce se neopírá o žádný zahraniční zdroj). Autorka ve své práci také cituje některé kontroverzní autory, jako je Petr Bakalář, který rozděluje laickou i odbornou čtenářskou obec. V této souvislosti bych chtěl poznamenat, že nevidím problém v tom, že se autorka zabývala jeho knihou, která pojednává o psychologii Romů. Spíše jen upozorňuji, že k některým jeho úvahám je třeba přistupovat obezřetněji. Například tím, že představíme autory, kteří stojí vůči němu v opozici. Jedině tak nebudou některé úvahy působit

jednostranně. Jsem přesvědčen o tom, že Petr Bakalář by neměl být hlavním autorem, který nám ukazuje, „jak Romové žijí, jaké mají tradice, a přibližuje tím jejich život těm, kteří nejsou s romskou kulturou blíže seznámeni.“

Z hlediska formální úpravy je práce logicky strukturovaná, přehledná a kvalitně zpracovaná. Tematické vymezení je konkrétní a uchopitelné. Jazyk práce je celkově hezký, srozumitelný a vyvážený. Jen místy je trochu repetitivní. Nezaznamenal jsem žádné výrazné nedodělky, překlepy či pravopisné chyby. Citační disciplína je až na občasné drobné šokbrtnutí dobrá (jen u některých citací chybí odkaz na rok či na číslo stránek). Počet citací v textu je přiměřený.

Otázky pro diskusi:

1. Autorka v práci klade důraz na to, „jak se slučuje romská kultura dítěte s neromskou kulturou náhradních rodičů.“ V této souvislosti bych se rád autorky zeptal, co myslí tou romskou a neromskou kulturou. Domnívá se autorka, že lze tyto kultury přesně specifikovat a vzájemně od sebe odlišit?
2. Autorka v práci odkazuje na výzkum společnosti STEM, ze kterého vyplývá, že 23% populace by si do své péče vzalo spíše dítě s menším zdravotním postižením než zdravé romské dítě. Jak autorka toto zjištění interpretuje? A vypovídá toto zjištění něco o naší společnosti?

Doporučení pro navazující výzkum

Autorka v závěru své práce nastiňuje možnosti dalšího navazujícího výzkumu. Myslím si, že téma zůstává stále otevřené a autorka má moji plnou podporu, pokud se rozhodne svůj výzkum více rozpracovat v rámci magisterského studia. Rád bych ji však přednesl jednu radu či doporučení, nad kterým by bylo dobré se zamyslet při promýšlení navazujícího výzkumu. Domnívám se, že je třeba změnit přístup k termínům jako národnost, etnicita či identita. K těmto termínům nelze přistupovat tak jednoduše jako v bakalářské práci. Tyto pojmy patří v sociálních vědách k těm nejnáročnějším a poměrně těžko uchopitelným. Vede se o nich široká diskuze a v magisterské práci by už autorka měla prokázat, že tuto diskuzi alespoň zpovzdálí sleduje. Doporučuju proto prostudovat minimálně dva pohledy na identitu a etnicitu: primordialismus a konstruktivismus, případně se seznámit s teorií sítí aktérů/teorií aktérských sítí (zkráceně ANT).

Předložená práce **splňuje** podmínky a nároky kladené na BP.

Navržené hodnocení: **C**

Datum: 16. 4. 2018

.....
Podpis oponenta práce